

והעברת שופר תרועה וספרת לך שבע שבתות שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם. וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוך בארץ לכל ישיבה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשובו.
(ויקרא, כה ח-י)

- מתי מצוינת שנת היובל? כיצד היא נספרת?
- מנו את הדברים שיש לעשות בה?
- מה פירוש הביטוי "וקראתם דרוך בארץ לכל ישיבה"?
- איך לדעתכם הייתה נראית כיום שנה שבה 'נקרא דרוך לכל יושבי הארץ'?
- מה המשותף בין שנת השמיטה לשנת היובל, ואילו היבטים מתקיימים רק ביובל?

המילה 'יובל' משמשת לציון 50 שנים למוסד או אישיות (למשל מלכת אנגליה), והיא נהגת: Jubilee. שימו לב לשימוש במילה בשייר "Marching through Georgia", שהושמע במלחמת האזרחים בארצות הברית.

"ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשובו"

- מה פירוש המילה "אחזתו"? לאילו מילים היא קרובה?
- מי מרוויח מהחזרת המצב לקדמותו ומי מפסיד מכך?
- אילו קשיים אישיים ומשפחתיים יכלו להתעורר עם השיבה? ועם העדיבה?

שנת היובל (...) איננה תקנה חדשה. זאת תקנה ישנה של משה רבנו. אחרי שבע פעמים שבע שנים, כלומר, בשנה החמישים, חוזרות הקרקעות לבעליהן הראשונים, ללא פיצוי כלשהו. אנחנו שינינו קצת את התקנה. אצלנו חוזרות חלקות הקרקע לחברה החדשה (...). למשה היו מטרות חברתיות בחלוקת הקרקעות. אתם צריכים להבין שהשיטה שלנו משרתת את המטרות האלה לא פחות טוב. העלייה בערך הקרקע לא מעשירה את היחיד, אלא את החברה.

(בנימין זאב הרצל, אלטנוילנד, חלק שלישי, פרק ראשון, תרס"ב 1902, עמ' 98)

- כיצד מציע הרצל בספרו לחדש את רעיון היובל?
- מה דעתכם על הצעה זו?
- מה אנו יכולים ללמוד על מקום היהדות בצביון המדינה האוטופית של הרצל, מכך שהוא בחר לכלול את מצוות היובל?

משמיטה למעשה

שחקו את המשחק קטאן. שימו לב לכללי המשחק הקשורים לספרה 7, והאופן שבו הם מביעים את ערכי השמיטה. נסו לשחק כך שבכל סבב שביעי כל אחד מהמשתתפים צריך להסיר את הקניין שלו מאחד השטחים. כיצד השפיעה ההוראה הזו על מהלך המשחק?

"וקראתם דרוך בארץ"

כי יספר לך אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים; ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך (...)
והיה כי יאמר אליך לא אצא מעמך: כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך. ולקחת את הפרצע ונתתה באזנו ובדלת, והיה לך עבד עולם.
(דברים טו, יב, טז-יז)

וכי ימון אחיך עמך, ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד. כשכיר כתושב יהיה עמך; עד שנת היובל יעבד עמך. ויצא מעמך הוא ובניו עמו; ושב אל משפחתו ואל אחזת אבתיו ישוב. כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים; לא ימכרו, ממכרת עבד.
(ויקרא כה, לט-מב)

- מה המשותף בין השמיטה לבין הקריאה לשחרור העבד העברי?
- מתי מתחילה הספירה של כל אחת מהן?
- מדוע לדעתכם הספירה של השמיטה היא קבועה, ואילו של עבד עברי היא סובייקטיבית?
- האם אתם זוכרים עוד ספירה להמשישים?

